కథా నిలయం
శ్రీకాకుళం

చాదస్తుల ఖర్మాగారం

గేటు చప్పుడైంది. "ఎవరు?" అన్నది కిటికీ దగ్గర మంచంమీద కూర్చున్న కళ్ళజోడు మనిషి తాలూకు కంఠం— గేటు అతిమెల్లిగా చప్పుడుకాకుండా తీశానని అనుకుంటున్న శాంత గతుక్కుమంది.

"ఎవరంటే— మాట్లాడరేం?" అని గట్టిగా అన్నది ఆ కంఠం. ఇంకా జవాబు రాకపోయేసరికి, "ఏం అబ్బాయి! మళ్ళీ వచ్చావేం? ఆ బక్కెట్లకు ఏడుంబావలా యిచ్చేసి పట్టుకుపోతావా? అదే ఆఖరుమాట అని చెప్పానుగా. ఏమంటావు?" అన్నది ఆ కంఠం.

ఇంక మాట్లాడకపోతే మెట్ల పక్కనున్న ఆ డొక్కు బక్కెట్లన్నీ ఏడుంబావలా యిచ్చి, నెత్తిన వేసుకుని వెళ్ళవలసి వస్తుందని భయమేసింది శాంతకి. గేటు గట్టి చప్పుడుతో మూసి, గది గుమ్మంలోకి వచ్చింది. "నేను శాంతనండీ అమ్మమ్మగారూ! మా యింట్లో ఈ వేళ పూజ. మా అమ్మ మందారపూలు కోసుకుని రమ్మన్నదండీ!" అన్నది.

"మీ యింట్లో ఏం పూజ? మీ అక్కయ్య కింకా పురుడు రాలేదటే?" అన్నది అమ్మమ్మగారు-అంటే సుభ ద్రమ్మ-కళ్ళజోడు మనిషి.

"మా అక్కయ్య కొడుక్కి- ఈ వేళ పేరు పెడు తున్నారండీ! సత్యనారాయణవ్రతం. మా బావ, వాళ్ళ అమ్మ గారు, నాన్నగారు అంతా వచ్చారు. మందార పూలు అన్నీ కానేపైతే రాలిపోతాయండీ!" అన్నది శాంత, తన పేరుకి తగినట్లుగా.

"కొడుకు పుట్టాడా? ఎప్పుడే? మీ అమ్మయినా చెప్పింది కాదు. అయితే, పిల్లాడు మీ బావలా జీడిగింజ రంగా, మీ అక్కయ్యలా చామనచాయా?" అన్నది సుభద్రమ్మ.

"మా అమ్మలా తెల్లగా వున్నాడండీ-ఆలస్యమైతే మా అమ్మ కోప్పడుతుంది" అంటూ యింక జవాబుకోసం ఆగకుండా, చెట్ల వేపుకి పరుగుతీసింది శాంత.

"ఒసేవ్ శాంత! మెట్ల మీద పడేసినట్టుంది ఆ రేకు సామాన్లు. బంగారంలాంటి బక్కెట్లన్నీ ఎవడేనా పట్టుకు పోతాడు. కాస్త లోపల పడేయమ్మా! వూ, అయితే, ఈ వేళయినా పెందరాళే చేస్తుందా మీ అమ్మ వంట? పిల్లాడికి పేరేం పెడుతున్నారు?" అంటూ సుభద్రమ్మ వెనకాల గట్టిగా అంటూనే వుంది.

ఈ లోపుగా శాంత మందారపూలు కోసుకుని ఆ ప్రక్కనే వున్న గన్నేరు గుత్తులూ, నీలాంబరాలు, నూరువర

జాజులు, సెంటు మల్లెలు, ఎర్ర చామంతులు తుంపుకుని, క్రింద రాలిన పారిజాతాలన్నీ వడినిండా ఏరుకుని యింకేమీ మిగ లేదు కదా అని చుట్టూ చూసి, గేటు తీసి, భద్రాలున మూసి, లోపలికి పరుగెత్తింది.

ఈ సారి గేటుచప్పుడు, గదిలో మడతమంచం మీద నడుం వాల్చివున్న విశ్వనాథానికి వినబడింది. ఆయన రిటైరు కావటానికి ముందు మూడు నెలలు సెలవు పెట్టి, యింట్లోనే వున్నాడు. పేపరు కింద పడేసి, ఆయన ముందు గదిలోకి వచ్చి అత్తగారిని చూచి, "ఎవరా వచ్చింది?"

సుభద్రమ్మ కొంచెం ఆగి, "ఎవరొచ్చారు?" అన్నది. "అదే నేనూ అడిగేది. బక్కెట్లు లోపల పెట్టమన్నారు మీరు. పిల్లాడు దబ్బపండా అని అడుగుతున్నారు ఎవరా అని!" అన్నాడు విశ్వనాథం విసుగ్గా. ఆయన కసలు అత్త గారి చాదస్తం చూస్తే చాలా చీకాకు.

"దబ్బపండు కాదు, జీడిగింజ," అన్నది సుభద్రమ్మ క్లుప్తంగా అల్లుడు దూకుడు చూస్తే ఆవిడకు బొత్తిగా నచ్చదు.

విశ్వనాథం ఇంక సంభాషణ పెంచకుండా గుమ్మం వరకు వెళ్ళి "ఈ బక్కెట్లు, డబ్బాలు యిక్కడ పడేశారేం? వానకు తడిస్తే తగలడిపోవూ? ఎండకు ఎండి తుప్పుపట్టి పోతా యనైనాలేదు. ఈ గేటు తలుపు తీసే చక్కాపోయిందేం?" అంటూ పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణాలుగా సణుగుతూ మెట్లు దిగి గేటు తలుపు వేశాడు.

ఏదో వుపన్యాసం, చర్చా కార్యక్రమాలు ఆరంభ మయినాయని, లోపలున్న వరలక్ష్మి గ్రహించింది. సుభ ద్రమ్మకి ఆమె ఒక్కతే కూతురు కావడాన ముసలితనంలో వచ్చి వీరింటనే వుండిపోయిందామె.

చేతిలో పని ముగించుకొని త్వరత్వరగా బయటికివచ్చి "ఏమిటండీ అంటున్నారు?" అన్నది వరలక్ష్మి.

"నేనేమన్నానిప్పుడు?" అన్నాడు విశ్వనాథం. చుట్టూ చెట్లవేపు చూసిన వరలక్ష్మి "పసిమొగ్గలుకూడా తుంపుకుని పోయినట్లుంది ఏమండీ, యీ బక్కెట్లను చూడండీ, ఏడు రూపాయలకిస్తాట. ముప్ఫైరూపాయలవుతాయి కొనబోతే." అన్నది ఆ బక్కెట్లు సవరిస్తూ. రెండు నెలలుగా పాతసీసాలు కొనేవాళ్ళకీ, వరలక్ష్మికి ధరవిషయంలో అభిప్రాయం కలవక, అవి పెరట్లోకి, ముందు వీధిలోకి ప్రయాణం చేస్తున్నాయి.

"ఇదిగో చూడు, ఈగేటు గొళ్ళెంతీసినప్పుడల్లా రంగు పెళ్ళలుగా వూడివస్తోంది. అన్నీ దండుగలే. ఏమిటంటావు?" అన్నాడు.

వరలక్ష్మి యథాశక్తి తను అన్నమాట ఏదో మర్చి పోయి, "నేనా, నేనేమిటన్నాను?" అన్నది.

"బక్కెట్టుకి ఏడురూపాయలిస్తానన్నాడని ఏవో అన్నావుగా నీమతిమండినట్లే వుంది. డెభ్భైరూపాయలవుతాయి కొనబోతే. బజారుకెళ్ళి ఏదైనా చూసిచస్తేగా!" అని విశ్వ నాథం భార్య తెలివితక్కువతనాన్ని ప్రస్తుతించాడు.

"అబ్బో డెభైరూపాయలే! నయమే— మా అమ్మ ఏమంపావలా అంటే యిచ్చేద్దామనే అనుకున్నాను. లోపల పడేయండి. ఎవడేనా చేతబుచ్చుకుని పోతాడు" అన్నదామె.

సుభద్రమ్మ రామకోటి వ్రాస్తూనే యీసంభాషణ విని తన మామూలు అయోమయం ధోరణిలో, "పోనీ ఆరున్నర యిస్తాడేమో, యిచ్చేసి రెండు కొత్త బక్కెట్లు పట్టుకు రమ్మను" అని ఒక సలహా పారేసింది.

ఈ చచ్చు సలహాకి భర్త ఏమంటాడోనని వరలక్ష్మి ఆయనవంక చూసింది. ఆయన కీలోపుగా పడక్కుర్చీలో పడేసిన ఇంగ్లీషు పేపరు కనపడింది. "ఈవాల్టిదేనా యిది? చూశావా లక్షణం! పన్నెండో పేజీ నేలమీద, పదహారో పేజీ చింతపండులాగ నలిగిపోయీ ఒకటో పేజీ అయిపేలేదు. హూ వస్తువులకి ఒకవిలువ ఏడ్చిందా యీ కొంపలో?" అంటూ కాలేజీకి వెళ్ళిపోతూ ఆ పేపరు అలా పడేసిన కూతురు మీద విసుక్కున్నాడు.

వరలక్ష్మి యీలోగా లోపలికెళ్ళి పట్టుచీరె సింగారించుకుంది. అన్నీ మూతలుపెట్టి, పీటవాల్చి వుంచాను. వడ్డించుకొని భోంచేయండి. పోనీ యిరుగు, పొరుగుకదా పిలిచారు వెడదామని వుంటేగా? ఒంటెద్దు మనుష్యులకి ఎవరు చెప్పగలరు!" అన్నది తలదువ్వుకుని, యిన్నిపూలు తురుముకుంటూ.

విశ్వనాథం ఒక్కక్షణం చూసి, "ఏమిటి నువ్వనేది? సబ్జక్టు, రిఫరెన్సు లేకుండా మాట్లాడుతావు కదా— ఒహో! పక్కవారింట్లో బారసాల భోజనమా? నువ్వెళ్ళిరా. కరువు రోజుల్లో వ్రతాలేమిటి, విందులేమిటి? తినేది ఎవరిసొమ్మయినా బాధే— అందుకే రానన్నాను" ఆయన చెట్టు చెట్టూ పరికిస్తూ ఎండాకులు రాల్చేస్తూ, కిటికీచువ్వలు, వాటిరంగులుపరీక్షిస్తూ తన కష్టార్జితం తాలూకు పైసా పైసా సొమ్మును గురించి ఆప్యాయత పడిపోతున్నాడు.

వరలక్ష్మి తల్లికి అన్నంపెట్టి, అన్నీ సవరించుకుని యివతలకివచ్చి, "అమ్మా తలుపు జేరవేసుకో. ఏమండీ మీరు తిన్నాక పెరుగు, నెయ్యి లోపల అలమారలో పెట్టండి. మాయదారి పిల్లి కాపగావేసే వుంటుంది.

పెరట్లో కొత్తతువ్వాలు ఆరేసినట్లున్నారు. లోపల పడేయండి వాన చినుకులు పడతాయేమో మడతమంచం లోపలికి యీడవండి.

ఈ బక్కెట్లు మీభోజనమైనాక లోపల పెట్టండి." అంటూ కొద్దిగాపని పురమాయింపులు చేసి, పక్కింటికి భోజనానికి బయలుదేరింది.

విశ్వనాథం భోజనం చేశాక పెరట్లో కొట్టుగది తాళం తీసి అందులో సామాను సవరించసాగాడు. పాతబల్ల, కుర్చీలు, రేకుపెట్టెలు, వూడిన గొళ్ళేలు, విరిగిన తలుపు చెక్కలు అలా చిన్న మ్యూజియం వుంది ఆగదిలో. తలుపులు తీసి సర్దినవే సర్దుతున్నాడు.

ముందు గేటు చప్పుడైంది? ఈలపాట వినిపించింది. కిరణ్మయి వస్తూనే పుస్తకాలు కుర్చీలో గిరవాటేసి, యింకాస్త గట్టిగా ఈలపాట సాగించింది. సుభద్రమ్మ తలెత్తి చూసింది. 'ఆడపిల్ల, రౌడీలా ఈల వేస్తుంది. ఆ తల్లయినా చెప్పదు'. అన్నభావంతో నోరాడించింది. కోపంతో ఆడు తున్న అమ్మమ్మ దవడలు చూచి కిరణ్మయి "హల్లో అమ్మమ్మా!" అంటూ ఆమె బుగ్గలు పుణికింది.

అంతలో అలక తెచ్చుకుని "ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి? ఆ డొక్కు బక్కెట్లు వీధిలో ఎదురుగా పెట్టొద్దని, రాగానే మూడ్ అంతా పాడు. అవతల పారేస్తానీసారి!" అన్నది గట్టిగా.

ఈ లోగా శాంత ఒక గిన్నె ప్లేటు మూతతో పట్టు కొని వచ్చింది. అవి కిటికీలో పెడుతూ "కిరణ్! మా అమ్మ నిన్ను రమ్మంది భోజనానికి" అన్నది.

"ఓహ్! మీయింట్లో ఈవేళ పూజకదూ, రమ్మన్నావు కానీ యివేమిటో పట్టుకొని వచ్చావు తినేయడానికేగా!" అని ప్లేటుమూత తీసి, ఇంత రవ్వకేసరి నోట్లో పడేసుకుంది. సుభద్రమ్మ కోపం తాటాకు మంటలా మళ్ళీ అంటుకుంది. అవి ప్రసాదంకదా! వీధిలో అడ్డమైన వాళ్ళతో తిరిగొచ్చి, "ఆ బట్టలయినా విడువకుండా తినడం! ఆతల్లయినా ఎప్పుడూ చెప్పదు యిలాంటివి చేయకూడదని."

"అమ్మమ్మగారు! మీకు యిమ్మన్నదండీ మా అమ్మ. కిరణ్, నిన్నూ రమ్మన్నది మా అమ్మ– భోజనానికిరా" అని చేయి పుచ్చుకుంది.

కిరణ్మయి భుజాలెగరేసి, "నాకు బోర్ బాబూ పూజలంటే– ఈ స్వీటుకి థ్యాంక్సు చెప్పు" అన్నది. తను శాంత వంక చూడకుండా "అమ్మమ్మా– ఈ బక్కెట్లు గోడవతల పారెయ్యనా?" అన్నది.

"నాకు తెలియదు తల్లీ, మీనాన్న నడుగు, మీ అమ్మనడుగు– శాంతా, మా కిరణ్ రాదమ్మా పూజకి. ఆ మాటే మీ అమ్మతో చెప్పమ్మా" అన్నది. శాంత చిన్నబుచ్చుకుని, బయటికి నడిచింది.

పెరట్లోకి చూసింది కిరణ్. పరమ డొక్కు– సామాన్ల స్టోరు రూమ్ దగ్గర, నాన్న కనబడేటప్పటికి చకచకా పరుగెత్తుకుని వెళ్ళి,

"డాడీ ఏమిటి యీ కచరా అంతా? పారేయాల్సిందే మొత్తం అంతా! పాములు దూరి కూర్చున్నా తెలియదు. ఎన్ని సార్లు చెప్పినా చూడండి డాడీ, అమ్మ, అమ్మమ్మ కలిసి ఆ చెత్త బక్కెట్లు వీధిలో పెడతారు. మొన్న మాలతా, గీతా వచ్చినప్పుడు కాళ్ళకి తగిలి, క్రింద పడేంత పనైంది. ఇదేమిటే యీ మ్యూజియం అని నవ్వారు కూడా." అన్నది కిరణ్, గారాలు పోతున్నట్టు.

మ్యూజియం అనడానికి కావలసిన అన్ని హంగులూ వున్నాయి ఆగదికి. పాతనాటి హెచ్. ఎమ్. టి. గ్రామఫోను

గొట్టం, ఆ పక్కనే వెడల్పాటి చెక్కపట్టీల పడకకుర్చీ, దాని వళ్ళో ముద్దుగా వ్యాసపీఠం వామనగుంటల పీట, గోడలకి కొట్టే చిలుకకొయ్యలు, ఉత్తరాలు దాచుకునే అరల చెక్కపెట్టె' చిత్రాపుస్తకాలు దాచుకొనే పెట్టె వున్నాయి. వాటిని తీరుగా సర్దాలని ప్రయత్నిస్తున్న విశ్వనాథం, ఏకైక పుత్రిక మాటలు ఏవో ఆకాశవాణిలా వినబడి,

"ఏమిటమ్మా అంటున్నావు?"

"ఏమిలేదునాన్నా! లతా గీతా నవ్వారు మొన్న యీ సామాను చూచి అంటున్నాను. మీరుముందు బయటికిరండి" అన్నది.

"లతా, గీతా వచ్చారా? ఏరీ?" అన్నాడాయన.

"మీరు ముందివతలకిరండి. ఒక అగ్గిపుల్ల గీచి, ఆ సామాను మీద పడేస్తాను" అన్నది బిగ్గరగా. కళ్ళజోడు పెట్టుకున్నవారికి చెవులు వినిపించవన్న దురభిప్రాయం వున్న యువ మేధావి కాబట్టి, కిరణ్‌కి అల్లా అరవడం అలవాటైంది.

విశ్వనాథం యీసారి ముఖం చిట్లించి, "సరేలే- వున్న వన్నీ తగులబెట్టుకుంటే, రేపు కొనబోతే వేలరూపాయలు కావాలి తెలుసా?" అన్నాడు.

"ఆ గ్రామఫోను గొట్టం, యీ చెక్కపెట్టె పాత తెలుగు పేపర్లు యీ ట్రాష్ అంతా మనం మళ్ళీ ఎందుకు కొంటాండాడీ! మీరసలు రెండు రోజులు ఆఫీసుకు వెళ్ళి పొండి- నేను పట్టిస్తాను వీటిపని" అన్నది కిరణ్మయి.

"మీకసలు వస్తువుల విలువ తెలియదమ్మా కిరణ్! మీరు పెద్దయి సంపాదిస్తే తెలుస్తుంది" అన్నాడాయన కూతుర్ని వదిలించుకోవాలన్న ధ్యాసతో. "మీ అమ్మవచ్చి నట్లుంది చూడు–గేటు చప్పుడైంది" అన్నాడు.

నిజంగానే వరలక్ష్మమ్మ వచ్చింది. కిరణ్ వెళ్ళి ఆవిడ చేతిలోని అరటిపండు గుంజుకుని, గుటుక్కుమని రెండు ముక్కలు చేసి మింగేసింది. ఆవిడ గది గుమ్మంలోకి వస్తూనే "కిరణ్ ఆ దిక్కుమాలిన బ్లూపాంట్ పారేయమని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి? వెలిసిపోయి, బిగువైపోయి ఆ పాంట్ ఏం ధ్యాసనే నీ తలకాయ!—ఇలా చూడు యీ రాళ్ళు, ఎండాకులు అన్నీ పోగేసుకొచ్చావు. అలమారులో బొట్టు భరిణె తీస్తే అవన్నీ నానెత్తిన పడ్డాయి. కాలేజీకి వచ్చావు గాని నీకు బుద్ధి ఎప్పు డొస్తుందే? ఆ బొమ్మల పత్రికలో పాడు బొమ్మలన్నీ కత్తిరించి మంచంమీద పోశావు–నాన్నగారికి కాస్తుంటే చేతిలో దిగిపోయేది కత్తెర మొన!" అంటూ చీరె మార్చు కుంటూ, పరంపరగా ఆమె చేస్తున్న ఆరోపణలన్నీ నిజమేనని గ్రహించిన కిరణ్మయి—గారాలు పోదామా డబాయింపుకు ఉపక్రమిద్దామా అని తేల్చుకునేలోగా వీథిలోంచి ఒక కేక వినిపించింది.

"ఏమ్మా ఆరున్నర యిస్తాను, యిస్తావా" అంటూన్న సీసాల డబ్బాల వాడి కేక వినబడింది.

"ఏడున్నర యిస్తే పట్టుకెళ్ళు. లేకపోతే మాసామాను మాకు బరువా ఏమిటి?" అంటూ సుభద్రమ్మ జవాబు. కిరణ్మయి బయటికి పరుగెత్తుకుని వెళ్ళింది.

లోపల్నుంచి వరలక్ష్మి "ఏమున్నర కాదే! తొమ్మిది రూపాయలకి తక్కువైతే యివ్వద్దన్నారు మీ అల్లుడు..." అన్నది. ఆమె కిరణ్మయి గదిలోని చెత్తంతా ఒక మూలకి తోసే ప్రయత్నంలో వుంది.

వీధి వేపుకి వెళ్ళిన కిరణ్మయి, రెండు నిముషాల్లో లోపలికి వచ్చి, "అమ్మా యివిగో, తొమ్మిది రూపాయలిచ్చాడు." అని తల్లి చేతిలో పెట్టింది నోట్లు.

"అరె- ఎల్లాయిచ్చాడు కిక్కురు మనకుండా! బలే బేరం ఆడావే?" అంటూ సంబరపడిపోతూ, దగ్గరకు వెళ్ళి "చూడవే అమ్మా- కిరణ్ ముఖంచూస్తే వాడికీ యివ్వబుద్ధయింది" అని గట్టిగా అరుస్తూ చెప్పింది.

"ఆ! నే చెప్పలే? వాడే వస్తాడు తిక్క తిరిగి అని" అంటూ నవ్విందామె- శాంత పట్టుకొచ్చిన పిండి వంట ఏమిటోనని చూస్తోంది మడిమాట మర్చిపోయి.

మరునాడు కాంటిన్‌లో స్నేహితులకి టీ యిప్పించడం మానేసి, రెండు రూపాయలు పోస్టాఫీసు డబ్బా అకౌంటులో కలిపేసి, ఆ చెత్త విజయవంతంగా వదుల్చుకున్నందుకు కిరణ్మయి మనస్సులోనే తన వీపు తను తట్టుకుంది. చిరునవ్వు కూడా మనస్సులోనే.

అంతకంటే ముందే తను దాచుకున్న సినీ స్టారుల బొమ్మలన్నీ చెత్తబుట్టలో అమ్మ దిమ్మరించేసి, చెత్త వదుల్చుకున్న సమాచారం తెలిస్తే, ఆవిడనవ్వు పాతాళానికి పారిపోయేది.